

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXIAdults

**Prilagođavanje obrazovanja odraslih
sistem za XXI vijek**

Predložak dobrih praksi

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFESIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Naziv dobre prakse

„TUECHTIG – Inkluzivno učenje i zajednički rad za odrasle s invaliditetom i različitim potrebama“

Sažetak prakse

Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?

TUECHTIG je inkluzivni prostor za zajednički rad i učenje u Berlinu, posebno dizajniran za osnaživanje odraslih osoba s invaliditetom i različitim potrebama za učenjem. Praksa kombinira infrastrukturu bez barijera, radionice koje vode vršnjaci i asistivnu tehnologiju kako bi omogućila profesionalni razvoj, lični rast i društveno učešće.

Centar pruža obuku o digitalnim alatima, poduzetništvu i inkluzivnom dizajnu, a istovremeno služi kao platforma za izgradnju zajednice i društvene inovacije. TUECHTIG nudi pristupačno i gostoljubivo okruženje u kojem svi - bez obzira na sposobnosti - mogu učiti, saradivati i napredovati.

Opis prakse – minimalno 2000 znakova

1) Kontekst / Pozadina

Koja je bila početna potreba ili problem?

Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?

Početna potreba ili problem: Odrasli s tjelesnim invaliditetom, neurodivergencijom ili kroničnim bolestima suočavaju se s stalnim preprekama u sudjelovanju u formalnom obrazovanju, stručnom osposobljavanju i profesionalnom životu. To uključuje nepristupačna fizička okruženja, nedostatak inkluzivnih pedagoških alata, ograničene mreže vršnjaka i malo prostora koji kombiniraju produktivnost s ličnim osnaživanjem. Mnoga okruženja za učenje i coworking ne uspijevaju prilagoditi pomoćne tehnologije, osigurati infrastrukturu prilagođenu senzornim potrebama ili ponuditi prilagođene puteve učenja.

Ciljna grupa:

- Odrasli s invaliditetom i neurodivergentne osobe
- Socijalni poduzetnici, njegovatelji i edukatori u zajednici
- Ljudi koji traže inkluzivno okruženje za profesionalni razvoj i zajedničko učenje

Dio većeg programa ili projekta? Da. TUECHTIG podržava neprofitno udruženje my ability eV i finansira se kombinacijom Aktion Mensch, javnih inovacijskih grantova i društvenih investicija. Dio je šireg berlinskog napora za pristupačnost i društvene inovacije u obrazovanju i zapošljavanju.

2) Ciljevi

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

- Obezbijediti inkluzivan, potpuno pristupačan prostor za učenje i zajednički rad gdje osobe sa i bez invaliditeta mogu razvijati vještine, povezivati se i zajedno stvarati.
- Ponuditi radionice za vršnjačko učenje i izgradnju vještina prilagođene potrebama i interesima odraslih osoba s invaliditetom i njihovih saveznika.
- Osnažiti učesnike kroz izloženost poduzetništvu, digitalnim alatima i liderstvu u zajednici.
- Podići svijest i transformirati društvene percepcije o radu, produktivnosti i inkluziji.

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Korak-po-korak implementacija:

1. **Faza dizajniranja: Univerzalno pristupačan prostor dizajniran je u saradnji s korisnicima, s radnim stolovima podesive visine, navigacijom bez barijera, područjima s niskom stimulacijom, taktilnom signalizacijom i pristupačnim kuhinjama/toaletima.**
2. **Izgradnja zajednice: Prostor je započeo ciljanim radom na mrežama odraslih osoba s invaliditetom, njegovatelja i inkluzivnih edukatora kako bi se zajednički kreirali prvi programski moduli.**
3. **Pokretanje programa: Uvedene su radionice o digitalnim vještinama, pripovijedanju, pristupačnom dizajnu i društvenom poduzetništvu. Za vođenje i ko-facilitaciju angažovani su mentori s praktičnim iskustvom.**
4. **Tekuće poslovanje: TUECHTIG nudi članstvo u coworking prostorima, pristupačne sale za sastanke i kalendar obuke koji se stalno ažurira, uključujući:**
 - "Pokreni svoj projekat" - koučing za preduzetništvo
 - Tehnička obuka „Digitalni alati za inkluziju“
 - Sesije umjetnosti i izražavanja, inkluzivne grupe za programiranje i zajednički doručci
5. **Praćenje utjecaja: Povratne informacije, revizije pristupačnosti i svjedočanstva učesnika vode ka stalnom poboljšanju.**

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?

Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

Konkretni rezultati:

- Preko 200 pojedinaca je koristilo TUECHTIG za učenje, saradnju ili inkubaciju projekata u prvih 18 mjeseci.
- Najmanje 15 inicijativa vođenih zajednicom pokrenuto je unutar samog prostora (npr. neurodivergentni tehnološki kolektiv, grupa za pristupačne podcaste).
- Učesnici su prijavili značajan porast samopouzdanja, autonomije i percipirane profesionalne sposobnosti djelovanja.
- Model je postao referentna tačka za druge centre orijentisane na inkluziju u Nemačkoj i Austriji.

Uticaj Učesnici:

- Osnaživanje kroz autonomiju i izbor u učenju
- Povećana vidljivost i liderstvo osoba s invaliditetom u građanskim i profesionalnim sferama
- Ojačane društvene mreže i solidarnost među osobama s invaliditetom

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?

Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom:

- Dizajnirano od strane i za osobe s invaliditetom korištenjem univerzalnog dizajna i koreacije.
- Kombinacija učenja, rada i društvenog osnaživanja pod jednim krovom.
- Pristup vođen vršnjacima osigurao je relevantnost, dostupnost i povjerenje.

Jedinstveni ili kreativni elementi:

- Uključivanje neurodivergentnih i senzorno-senzitivnih principa dizajna (npr. tihe kapsule, opcije osvjetljenja)
- Kreativna upotreba asistivnih tehnologija (alati za pretvaranje govora u tekst, taktilna pomagala)

- Nehijerarhijsko programiranje: svako može biti i učenik i učitelj

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?

Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

Može li se praksa koristiti negdje drugdje? Da. Ovaj model je lako prenosiv na urbana područja sa jakim sektorom učenja odraslih ili ekosistemom društvenih inovacija.

Uslovi za uspješnu implementaciju:

- Pristupačan i centralno lociran prostor
- Saradnja s organizacijama osoba s invaliditetom i edukatorima u zajednici
- Mješoviti tokovi finansiranja (javni grantovi, društveno odgovorno poslovanje, socijalno poduzetništvo)
- Ulaganje u obuku vršnjačkih facilitatora i stručnost u univerzalnom dizajnu

8) Savjeti / Savjeti za implementaciju – opcionalno

Kontrolne liste, lekcije ili savjeti za one koji žele primijeniti praksu.

- Ne vršite naknadnu ugradnju – dizajnirajte za inkluziju od samog početka
- Uključite potencijalne korisnike u svaku fazu planiranja i isporuke
- Ponudite fleksibilne formate angažmana (bez najave, hibridni, 1:1 koučing)
- Ugraditi vršnjačko učenje i mentorstvo u sve module obuke

9) Naučene lekcije - opciono

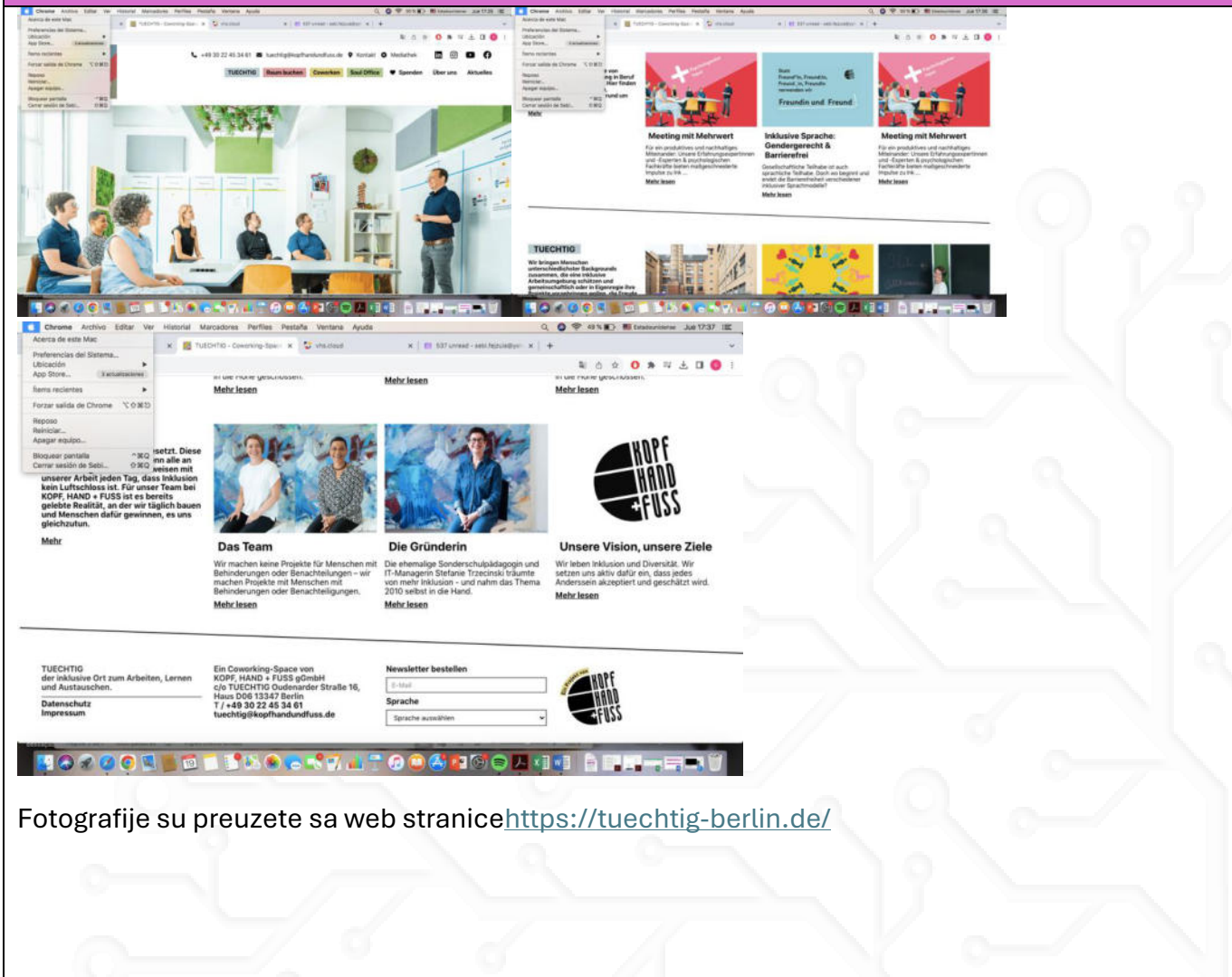
Najveća iznenađenja, prepreke ili ključne zaključke tokom implementacije.

10) Fotografije koje ilustruju opisanu praksu

Molimo priložite najmanje 3 fotografije koje se odnose na opisanu dobru praksu - opcionalno

Fotografije su preuzete sa web stranice <https://tuechtig-berlin.de/>

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE	
☒	Učenje kroz rad
☐	Međugeneracijsko učenje
☒	Učenje u zajednici
☒	Digitalno / kombinovano učenje

- Učenje od vršnjaka
- Mentorstvo / koučing
- Kulturni/kreativni pristupi
- Saradnički / zasnovan na partnerstvu
- Ostalo (navedite):

CILJNA GRUPA

- Odrasli sa niskim kvalifikacijama
- NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
- Migranti / Izbjegllice
- Starije odrasle osobe
- Žene
- Osobe s invaliditetom
- Druge ranjive grupe
- Opšta odrasla populacija

OKRUŽENJE ZA UČENJE

- Formalno
- Neformalno
- Neformalno

RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE

- Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
- Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)
- Digitalne vještine
- STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
- Lično, društveno i učenje za učenje
- Građanske kompetencije
- Poduzetništvo
- Kulturna svijest i izražavanje
- Jezičke vještine
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine
- Zelene kompetencije
- Ostalo (navedite):

POTENCIJALNI KORISNICI

- Nastavnici / Edukatori
- Administrativno osoblje
- Uprava škole / centra
- Kreatori politika / Javna uprava

- | Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
- | Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.
- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korištenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjeglice – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.
- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.
- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteti).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.
- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 – Glosar

